

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Agentura
pro sociální začleňování

Vzdálená dílčí podpora pro město Rumburk Vstupní analýza

Zpracováno: červenec 2016, odb. tým Agentury pro soc. začleňování

Tento materiál vznikl za finanční podpory ESF prostřednictvím OP Zaměstnanost v rámci projektu „Systémové zajištění sociálního začleňování“, registrační číslo projektu CZ.03.2.63/0.0./0.0/15_030/0000605. Více na www.socialni-zaclenovani.cz

Obsah

1. Vstupní analýza na základě schválení žádosti o vzdálenou dílčí podporu města Rumburk	2
1.1. Základní údaje o obci	2
1.2. Vstupní analýza, specifikace oblastí podpory, výchozí situace	3
1.2.1. Oblast prostupného bydlení	3
1.2.2. Poskytování a nastavení systému sociálních služeb města Rumburk	4
2. Situace v oblasti bydlení v Rumburku	5
2.1. Lokality vykazující znaky sociálního vyloučení v oblasti bydlení	6
2.1.1. Bližší specifikace, popis	7
3. Situace v oblasti sociálních služeb v Rumburku	8
3.1. Organizace poskytující sociální služby	8
3.2. Definice potřeb v oblasti sociálních služeb	9
4. Návrhy řešení situace, metodologie	9
4.1. Doporučení: prostupné bydlení	10
4.2. Doporučení: sociální služby	11

1. Vstupní analýza na základě schválení žádosti o vzdálenou dílčí podporu města Rumburk

Vstupní analýza se zabývá dvěma hlavními oblastmi, a to dostupným bydlením a nastavením systému sociálních služeb města Rumburk. V oblasti dostupného bydlení jde zejména o vytvoření systému, kde budou zastoupeny všechny stupně a druhy sociálního bydlení, počínaje stupněm nejnižším, registrovanou službou krizového přespávání, noclehárny. Pro zřízení noclehárny město preferuje zainteresování třetí strany, externího subdodavatele. V otázce dalšího stupně dostupného bydlení město vykazuje nedostatečné kapacity stávajícího azylového domu. Město dále počítá, se zřizováním startovacích bytů, malometrážních sociálních bytů a konečně také rozšíření fondu městských bytů, jako alternativy k dražšímu, komerčnímu bydlení.

Druhé téma, sociálních služeb, se v případě Rumburku dotýká především terénní práce, sociální a aktivizační služby a komunitní práce. Město definuje problémy s nenaplněným potenciálem sociálně aktivizačních služeb a nedostatkem financí k jejich zajištění, či rozšíření.

1.1. Základní údaje o obci

Dle údajů ČSÚ žilo k 31. 12. 2015 v Rumburku celkem 11 179 obyvatel. Průměrný věk činil v roce 2015 41,1 roku. Počet přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel, činil mezi lety 2006 – 2015 ročně kolem 300 – 400 osob. Průměrný index růstu populace na tisíc obyvatel činil 25,2 osob. Pohyb obyvatel za období 2015 je uveden v tabulce převzaté od ČSÚ:

Pohyb obyvatel, město Rumburk. Období 2015

	Celkem	Muži	Ženy
Živě narození	117	66	51
Zemřelí	93	53	40
Přirozený přírůstek	24	13	11
Přistěhovalí	325	144	181
Vystěhovalí	370	180	190
Přírůstek stěhováním	-45	-36	-9
Celkový přírůstek	-21	-23	2
Sňatky	57	.	.
Rozvody	18	.	.

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze. www.czso.cz

Správní obvod obce s rozšířenou působností Rumburk je nejseverněji položený správní obvod nejen Ústeckého kraje, ale celé České republiky. Svou rozlohou 266 km² zaujímá 5 % Ústeckého kraje. Je to obvod, do jehož působnosti spadá 12 obcí, z nichž 7 má statut města. V sídle správního obvodu žije pouze 33 % obyvatelstva a hustota osídlení obvodu je 128 obyvatel/km².¹ Rumburk je od roku 2002 obcí s rozšířenou působností a s pověřeným obecním úřadem. Přenesenou působnost jako

¹ Webový portál ČSÚ

pověřený obecní úřad vykonává kromě vlastního území ještě pro města Jiříkov a Krásná Lípa a obce Staré Křečany a Doubice. Obvod rozšířené působnosti města Rumburk zahrnuje navíc ještě obvod pověřeného obecního úřadu Šluknov, tj. města Šluknov, Velký Šenov, Mikulášovice a Dolní Poustevna a obce Lipová, Lobendava a Vilémov. Ve městě jsou dvě státní základní školy se všemi ročníky (ZŠ Tyršova a ZŠ U nemocnice), jedna státní škola pro první stupeň v Horním Jindřichově v ulici Vojtěcha Kováře, soukromá základní škola Pastelka a speciální základní škola, tři střední školy (Střední zdravotnická škola a Obchodní akademie Rumburk, Gymnázium Rumburk a Střední odborná škola grafiky a polygrafie Rumburk), jazyková škola a základní umělecká škola.²

V průběhu 90. let minulého století byla oblast zasažena komplexní restrukturalizací, zanikly velké textilní a průmyslové firmy. Ve srovnání se zbytkem České republiky je míra nezaměstnanosti ve Šluknovském výběžku nadprůměrná. Navíc zde žije vysoké procento obyvatel se základním stupněm vzdělání. V posledních několika letech se v Rumburku především díky přítomnosti firmy Benteler Automotive Rumburk s.r.o. drží nezaměstnanost na výrazně nižší úrovni, než tomu je v obci Staré Křečany i zbytku Šluknovského výběžku, i nadále je však významným problémem, který silně dopadá především na obyvatele s nízkým vzděláním a bez kvalifikace, na ženy a mladé lidi. To souvisí s výskytem sociálně patologických jevů, jako je kriminalita nebo zneužívání návykových látek.³

Rumburk patří mezi města s předchozí úspěšnou spoluprací s ASZ, v roce 2013. Vznikly zde například studie o sociálním bydlení, dostupnosti krizového a nájemního bydlení pro nízkoprahové skupiny obyvatel, migraci a o stavu mládeže ohrožené drogami. Z toho důvodu je možné čerpat materiály a data z minulých výzkumů. Některé z nich budou použity také v textu níže.

1.2. Vstupní analýza, specifikace oblastí podpory, výchozí situace

Oblasti podpory ze strany Agentury pro sociální začleňování jsou, jak je výše uvedeno, zaměřeny převážně na problematiku prostupného bydlení a nastavení systému sociálních služeb. Vstupní analýza je základním informačním materiálem pro další spolupráci ASZ s městem Rumburk, pro vytvoření pracovních skupin, definici potřeb a problémů cílových skupin s vazbou na klíčová témata. V textu níže proto budou obě témata rozvedena nejprve v obecné rovině a následně srovnána se situací v obci. Na základě srovnání stávající situace s plánovanými cíli, budou navržena doporučení k dalšímu postupu.

1.2.1. Oblast prostupného bydlení

Systém prostupného bydlení je založen na principu třístupňové formy bydlení a individuálním postupu mezi jednotlivými stupni, přičemž průchod všemi stupni by neměl být podmínkou k získání samostatného nájemního bydlení. Jednotlivé stupně jsou:

- 1.) krizové bydlení** (azylové bydlení, bydlení v ubytovnách s doprovodným sociálním programem).
- 2.) bydlení v tréninkových bytech**, ve kterých je pod/nájemníkům poskytována doprovodná sociální asistence (sociálně aktivizační služby, terénní sociální práce). V praxi existují tři základní modely tréninkového bydlení:

² <https://cs.wikipedia.org/wiki/Rumburk>

³ Vojtěch Bok, LK, ASZ (web agentury)

A) Tréninkové bydlení v bytech vlastněných NNO. Klient je nájemníkem, NNO je pronajímatelem a poskytovatelem doprovodných sociálních služeb.

B) Tréninkové bydlení v bytech vlastněných jiným vlastníkem. Klient je nájemníkem, obec je pronajímatelem, NNO pouze poskytovatelem doprovodných sociálních služeb.

C) Tréninkové bydlení v bytech najímaných neziskovou organizací od jiných pronajímatelů. Klient je podnájemníkem, nájemníkem a poskytovatelem doprovodných sociálních služeb je NNO, pronajímatelem je obec nebo soukromý pronajímatel.

3.) dlouhodobé sociální bydlení (bydlení, jehož parametry jsou nastaveny tak, aby umožnily zajištění dlouhodobého důstojného bydlení cílové skupině).⁴

Dlouhodobé sociální bydlení může existovat v bytech vlastněných obcí, popř. neziskovou organizací na jedné straně, nebo soukromým pronajímatelem na straně druhé. Zvláštním typem tohoto stupně, je tzv. garantované bydlení, které je založené na využití segmentu soukromého nájemního bydlení pro sociální účely. Soukromý pronajímatel výměnou za garantování sanace rizik (ať již prostřednictvím speciálního garančního fondu nebo využitím komerčního pojištění proti riziku neplacení nájemného) přistupuje na podmínky provozovatele systému – neziskové organizace (např. na podmínky netržního nájemného nebo umístění bytů mimo sociálně vyloučené lokality).

1.2.2. Poskytování a nastavení systému sociálních služeb města Rumburk

Tabulka níže je výčtem sociálních zařízení v Rumburku ke konci roku 2015.

Sociální oblast, město Rumburk. K 31. 12. 2015

	Počet zařízení	Počet míst v zařízeních
Domovy pro seniory	-	-
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1	25
Azylové domy	1	22
Chráněná bydlení	1	8
Denní stacionáře	-	-
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	2	-
Sociální poradny	1	-

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze. www.czso.cz

Mezi hlavní požadavky definované vedením města patří především rozšíření sociální a aktivizační služby a komunitní práce, které již na území města fungují.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi fungují na principu zlepšení podmínek, které ohrožují setrvání dítěte v rodině, a také následně pomáhají rodičům dosáhnout takových poměrů,

⁴ Agentura pro sociální začleňování, web: Oblasti podpory/Bydlení/Prostupné bydlení

kteří by umožnily bezpečný návrat již odebraného dítěte zpět do rodinného prostředí. Jsou časově náročné, protože pracovník musí nejprve získat důvěru členů rodiny a následně s nimi začít pracovat na zlepšení situace, ve které se nachází. Jejich výhodou je umožnění dlouhodobé a intenzivní práce na problému v přirozeném prostředí klientů a skutečnost, že působí jak na rozvoj a bezpečí dětí, tak na dovednosti a řešení problémů rodičů a částečně i na vlivy prostředí, a to samostatně i souběžně, podle potřeb a přání rodiny.

Komunitní sociální práce je metoda participativního dosahování komunitou definovaných společných cílů v místech, kde žijí, prostřednictvím vyhledávání, využívání a tvorby potřebných zdrojů skupinami lidí, které spojují společná témata či problémy ohrožující, či zhoršující jejich sociální začlenění, a/nebo sdílejí společný prostor. Obecným cílem komunitní sociální práce je získání schopností a možností plně realizovat občanská práva a povinnosti (tzv. zplnomocnění) a zaměřuje se stejně tak na změnu vnitřních (intrapersonálních) limitů jako na odstranění vnějších (sociálních) bariér.⁵

2. Situace v oblasti bydlení v Rumburku

Obyvatelstvo podle způsobu bydlení, město Rumburk, k 26.3.2011

Obyvatelstvo podle
způsobu bydlení:

osoby v bytech	10 458	97,1	5 019	5 439
osoby v zařízeních	155	1,4	98	57
osoby mimo byty a zařízení	157	1,5	95	62

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze. www.czso.cz

Podle dat získaných z analýzy ASZ z roku 2013⁶, jsou mezi obyvatele ohrožené ztrátou bydlení zařazeny zejména následující „kategorie“ obyvatel: „Dlouhodobě nezaměstnaní, samoživitelky a samoživitelé, nekvalifikovaní pracující, senioři, lidé s handicapem, uživatelé drog, lidé opouštějící ústavy, lidé bez trvalého bydlení / bezdomovci. Na základě šetření byly doplněny ještě následující tři kategorie: samostatně žijící osoby, lidé opouštějící vazbu či nápravná zařízení (nárůst v důsledku v lednu 2013 vyhlášené prezidentské amnestie), Romové, osoby s vysokými dluhy a s exekucí.“

Studie dále uvádí, že se město Rumburk nachází v strukturálně značně postiženém regionu, a ve zkoumaných lokalitách je vysoký počet osob ohrožených ztrátou bydlení. Skupiny obyvatelstva ohrožené ztrátou bydlení jsou zde kvantifikovány na základě relevantních dat proto, že velikost těchto skupin nikdo explicitně nesleduje. Autoři jsou si vědomi toho, že někteří jednotlivci mohou spadat do dvou i více různých skupin (např. senior, který je zároveň invalidním důchodcem a uživatelem drog, či samostatně žijící osoba romského etnika propuštěná z vazby). K přesnému výčtu počtu osob ohrožených ztrátou bydlení tedy (dle autorů) nelze přistupovat prostým sečtením výše stanovených kategorií obyvatel.

⁵ Definice dle: Platformy pro komunitní práci, Manuál komunitní sociální práce, 2013

⁶ Problematika zavádění sociálního bydlení v regionu s přítomností vysokého podílu obyvatel ohrožených chudobou a bezdomovectvím (Rumburk a Staré Křečany) Hajská, Pixová, 2013

Ztráta (snížení kvality) bydlení je fenoménem, vázaným na socioekonomické faktory v širších souvislostech a kvantitativní souhrn osob, které se již v některé z kategorií určujících zhoršenou kvalitu bydlení nacházejí, nemá úplnou výpovědní hodnotu, pokud nezahrneme i obyvatele, které jsou podobným osudem ohroženi. Podobným způsobem definují bezdomovectví Vlastimila a Ilya Hradečtí⁷, na Zjevné, Skryté a Potenciální, přičemž poslední jmenované prakticky nelze kvantifikovat. Jde o součet počtu měsíčních příjmů a náhodně vzniklých nečekaných výdajů, který jednotlivce dělí od ztráty (poklesu kvality) bydlení.

2.1. Lokality vykazující znaky sociálního vyloučení v oblasti bydlení

Markéta Hajská a Michaela Pixová (ASZ, 2013) ohledně sociální exkluze v oblasti bydlení v Rumburku uvádějí statistiky (data ČSÚ, převážně z roku 2011⁸), ohledně skladby bytového fondu, či obsazenosti jednotlivých obytných místností, stáří bytového fondu města, či výstavbě nových bytů. Z údajů vyplývá „výrazně podprůměrná“ intenzita bytové výstavby v porovnání s celorepublikovým průměrem. Také (v porovnání s celorepublikovým průměrem) relativně vysoký počet neobydlených bytů⁹ a rovněž skutečnost nedostatku bytů v bytovém fondu města, které by bylo možno označit za byty „nižší kategorie“, určené k sociálnímu bydlení, což je důsledkem rekonstrukcí a oprav bytového fondu.

Vyloučené lokality: Ve městě Rumburk se nevyskytují žádné lokality, které bych bylo možné označit za sociálně vyloučené. Až na výjimku dvou soukromých ubytoven zde není žádná prostorově segregovaná lokalita, která by byla obydlena výhradně sociálně slabým obyvatelstvem a vykazovala další rysy tohoto typu lokalit. Nachází se zde ale celá řada bytových i rodinných domů, které obývají sociálně slabí obyvatelé. Většina z nich má nízké vzdělání (často základní nebo nedokončené základní), je nezaměstnaná nebo má jen nízké příjmy plynoucí z nekvalifikovaných profesí. Mezi sociálně slabými osobami je také častý výskyt sociálně patologických jevů, jako je alkoholismus, užívání drog, kriminální nebo kriminogenní chování atp. Jak již bylo řečeno, tuto skupinu je velmi složité přesně kvantifikovat. Domy, které sociálně slabé obyvatelstvo obývá, jsou začleněny mezi další domy ve městě. Jsou rozesety téměř po celém území města, i když na některých ulicích dochází ke kumulaci více podobných objektů. Většina z nich se nachází poměrně blízko centra a s dobrou dostupností všech služeb. Jako o prostorově vyloučených lze hovořit pouze o ubytovnách „V2“ a „Na svahu“, které popisujeme v jiných částech této studie.

2.1.1. Blíže specifikace, popis

7 Hradečtí, Definice bezdomovectví, 1996

8 <https://www.czso.cz/csu/sldb/cd DOJIZDKA DO ZAMESTNANI A DO SKOL PODLE SLDB 2011>

9 Celkem 386. Z toho bylo 219 neobydlených bytů v rodinných domech a 154 v domech bytových (13 neuvedeno). Neobydlené byly dle SLBD 2011 celé tři bytové domy. Byty v rodinných domech mohou představovat buď celé rodinné domy, nebo také prázdné byty v rámci těchto objektů. Při sčítání lidu se zjišťoval důvod neobydlenosti těchto bytů. Nejčastějším důvody neobydlenosti byla rekreace (39), přestavba (32), nezpůsobilost k bydlení (28) nebo změna uživatele (19). U značného množství (celkem 268) objektů nebyl důvod neobydlenosti uveden. Mezi neobydlené byty byly počítány i domy (formálně byty) sloužící k rekreaci. Můžeme se domnívat, že jejich počet byl vyšší, pouze nebyl uveden důvod užívání do sčítacího formuláře. I přes tuto námitku zůstává počet neobydlených bytů ve městě vysoký.

Z hlediska kategorií (zmíněná studie ASZ, 2013) autorky zmiňují možnosti krizového bydlení a poskytovaných sociálních služeb v souvislosti s bydlením.

1) Bydlení Krizové. Noclehárny: Oblastní charita Rumburk – fungující v letech 2010 – 2012 s kapacitou 3 lůžek. Na setkání pracovní skupiny ze dne 18. 1. 2013 se vedení města rozhodlo zajistit noclehárnu formou stanu pro nouzové přespávání, který by poskytli místní hasiči. Tento plán však nebyl realizován, neboť nouzové bydlení bylo domněle vyřešeno možnostmi noclehu na ubytovně. Dále se diskutovalo také o dlouhodobějším řešení, které by doprovázela sociální služba. Navrženo bylo kupř. použití unimobuněk, vyřazených vagónů, vojenského vozidla s návěsem, části budovy hasičů, nebo maringotky UNILES. Žádný z diskutovaných návrhů však nebyl dosud realizován. Azylový dům v Rumburku: V Rumburku se nachází jeden azylový dům, který je určen pro osoby bez přístřeší na území Rumburku a Šluknovského výběžku. Azylový dům provozuje o. s. CEDR – komunitní centrum.

2) Azylový dům v Rumburku. V Rumburku se nachází jeden azylový dům, který je určen pro osoby bez přístřeší na území Rumburku a Šluknovského výběžku. Azylový dům provozuje o. s. CEDR – komunitní centrum. Azylový dům o.s. CEDR, se dlouhodobě potýká s nedostatkem kapacit. V době rozhovoru (duben 2013) se zástupci o.s. CEDR bylo od začátku roku do konce dubna 2013 podáno 28 žádostí o ubytování v azylovém domě, přičemž tento počet nezahrnuje jen jednotlivce, ale i celé rodiny. Pouze 6 z nich bylo možné uspokojit.¹⁰

3) Krizové bydlení ve Šluknovském výběžku (taxativní souhrn nouzových ubytovacích kapacit). Ubytovna Hotel Sport, Varnsdorf: Soukromá ubytovna, která má podle informací sociálních pracovníků z MÚ Varnsdorf po přestavbách kapacitu cca 150 – 200 osob. Ubytovna Centra sociálních služeb T. G. Masaryka a Ubytovna Centra sociálních služeb Lounská, Varnsdorf: Obě ubytovny jsou provozovány městem Varnsdorf, dohromady mají kapacitu pro 112 + 60 osob, cena ubytování je 90 Kč na osobu a noc, 45 Kč v případě dětí. Ubytovna pro matky s dětmi, Varnsdorf. Ubytovna Bidmanovi, Varnsdorf. Městská ubytovna Šluknov: Městský úřad města Šluknov provozuje ubytovnu s kapacitou pro 16 osob. Noclehárna města Varnsdorf: Noclehárnu spravuje město Varnsdorf. Domov sv. Máří Magdaleny v Jiřetíně pod Jedlovou.

4) Sociální služby spojené s bydlením. Agentura Pondělí Posláním v Rumburku sídlící Agentury Pondělí je propojení znevýhodněných osob s většinou společnosti. Agentura poskytuje 2 služby: Sociální rehabilitace: Cílová skupina jsou osoby se zdravotním znevýhodněním. Služba rozvíjí sociální dovednosti potřebné k začlenění těchto osob do života v komunitě. Podpora samostatného bydlení: Cílová skupina osoby se zdravotním znevýhodněním, hlavně s mentálním, či duševním postižením. Agentura osobní asistence a sociální rehabilitace Rytmus D., o.p.s. Sociální rehabilitace Osobní asistence: pro osoby s hendikepem rehabilitace 4 amnestovaných klientů po výkonu trestu. CEDR – komunitní centrum. Oblastní charita Rumburk.

5) Ostatní sociální služby spojené s bydlením v blízkém okolí. Příspěvková organizace Kostka (<http://www.komunitnicentrum.com>) provozuje v nedaleké Krásné Lípě komunitní centrum a poskytuje pestrou škálu sociálních a dalších služeb, např. provoz Klubu a AMARI klubu pro děti, terénní sociální práci, služba podporovaného bydlení či sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Vaše Harmonie o.p.s. (<http://www.vaseharmonie.cz/>): Ve městě Šluknov sídlí obecně prospěšná společnost Vaše Harmonie, která se specializuje na poskytování sociální pomoci vedoucí ke zlepšení kvality života, začlenění do společnosti a udržení běžného kontaktu se společenským prostředím v přirozeném prostředí svého domova.

3. Situace v oblasti sociálních služeb v Rumburku

¹⁰ Markéta Hajská, Michaela Pixová, Jakob Hurre, Lucie Trlifajová, Multikulturní centrum Praha, 2013

Údaje ze situační analýzy Rumburku a Starých Křečan 2013¹¹: "Rumburk jakožto desetitisícové město, které je zároveň obcí s rozšířenou působností, je relativně dobře vybaven sociálními službami. Některé neziskové organizace mají své pobočky přímo ve městě, jiné do města dojíždějí odjinud. Na území města Rumburk je kromě toho obyvatelům k dispozici také odbor sociálních věcí a zdravotnictví při MěÚ, výhodou pro obyvatele je i přítomnost KoP Úřadu práce."

3.1. Organizace poskytující sociální služby.

Město Rumburk má vlastní **Odbor sociálních věcí a zdravotnictví**, který je rozdělen na úseky: sociální práce na úrovni obecního úřadu v přenesené působnosti, pověřeného obecního úřadu a obce s rozšířenou působností, zdravotnictví, kurátora pro dospělé na úrovni obce s rozšířenou působností, úsek náhradní rodinné péče, úsek sociálně právní ochrany dětí a úsek sociálních kurátorů pro mládež. ve městě se nachází **Kontaktní pracoviště Úřadu práce České republiky**, krajské pobočky v Ústí nad Labem.

Níže je také uveden soupis stávajících institucí působících v Rumburku k březnu 2013, údaje pocházejí ze situační analýzy Multikulturního centra Praha z roku 2013.

Agentura Pondělí: Snahou Agentury je propojovat znevýhodněné osoby s většinovou společností. Poskytuje za tímto účelem sociální rehabilitace: především pro osoby se zdravotním znevýhodněním a podporu samostatného bydlení mimo ústavu a léčebny: především pro osoby se zdravotním, mentálním, či duševním postižením.

Rytmus D., o.p.s.: Agentura osobní asistence a sociální rehabilitace Rytmus D., o.p.s. pomáhá osobám s mentálním a zdravotním postižením v návratu do běžného života. Poskytuje následující služby: sociální rehabilitace: převážně pro osoby s mentálním postižením. Osobní asistence: pro osoby s hendikepem (mentálním nebo zdravotním postižením). V době výzkumu v létě 2013 byla též registrovaná nová služba: rehabilitace několika amnestovaných klientů po výkonu trestu.

CEDR – komunitní centrum: Občanské sdružení CEDR provozuje azylový dům (kapacita 20 osob) pro jednotlivce i rodiny a zaměstnává několik terénních pracovníků, kteří své služby poskytují v 18 obcích Šluknovského výběžku.

Oblastní charita Rumburk: Středisko v Rumburku je jednou z poboček Charity ČR. Jsou v něm poskytovány následující služby: Práce s dětmi v nepříznivé sociální situaci - nízkoprahový klub. Občanská poradna – bezplatné poskytování informací, rad a pomoci lidem, kteří potřebují řešit svou nepříznivou sociální situaci. Asistenční služba pro rodiny s dětmi – pomoc a podpora soběstačnosti rodin.

O.s. Spirála: V Rumburku od 10. 5. 2012 jednou týdně funguje pobočka ústeckého Centra krizové intervence. Do Rumburku jednou za týden dojíždí vyškolená pracovníce, která v kanceláři v budově rumburského nádraží přijímá klienty, kteří potřebují její pomoc.

K-centrum, Rumburské Kontaktní centrum White Light I: Je v celém Šluknovském výběžku jediné zařízení poskytující služby sociální prevence uživatelům drog.

11 Markéta Hajská, Michaela Pixová, Jakob Hurrle, Lucie Trlifajová, Multikulturní centrum Praha, 2013

Salesiánský klub mládeže Rumburk – Jiříkov: Cílem klubu je účastnit se při výchově, formaci a celkovém rozvoji dětí, mládeže a rodiny v salesiánském duchu, který je založený na křesťanských hodnotách.

Zavináč - nízkoprahový klub pro mládež: Sociální služba, která poskytuje zázemí, podporu a odbornou pomoc dětem a mládeži z Rumburku a okolí. Jedná se o registrovanou sociální službu. Klub zaměřuje svou činnost především na mládež ve věku 13 – 20 let.

Mateřské centrum Koťátko: Převážně pro rodiče (prarodiče) s dětmi na mateřské či rodičovské dovolené, kteří pečují o dítě/děti ve věku 0 - 6 let.

Probační a mediační služba Rumburk: V Rumburku funguje pobočka Probační a mediační služby ČR.

Romský mentoring: Pomáhá k efektivnější práci s romskými klienty prostřednictvím doprovázení a konstruktivního poradenství, poskytovaného romským mentorem, vyškoleným laikem z romské komunity, který funguje jako prostředník mezi justicí a členy komunity.

Individuální dluhové poradenství: cílem aktivity je předejít prohlubování zadlužení a sociálnímu vyloučení klientů PMS a zlepšit či vyřešit jejich situaci v oblasti zadluženosti.

Čačipen: romské občanské sdružení sídlící v Krásné Lípě. Sdružení se zabývá volnočasovými aktivitami a předškolním vzděláváním dětí, dále pak organizuje různé kroužky, zejména sportovní a kulturní, či pořádá různé akce pro děti.

3.2. Definice potřeb v oblasti sociálních služeb

Potřeby na zlepšení situace v oblasti sociálních služeb ve městě Rumburk, jsou definovány již v samotné žádosti o spolupráci formou Vzdálené dílčí podpory. Jedná se především o posílení terénních služeb, sociální aktivizační služby a komunitní práce ve smyslu personálního zajištění, které je svázané s nedostatkem finančních prostředků.

4. Návrhy řešení situace, metodologie

Navrhované postupy a doporučení počítají s využitím již existujících institucí a aktérů, kteří jsou zainteresováni ve výše definovaných oblastech. Prvním krokem z metodologického hlediska je zahájení **desk research**, poptání dat, první obhlídka lokalit a kontaktování institucionálních aktérů. Následují první **rozhovory** – rozdělení úkolů dle porady mikrotýmu. Lokální konzultanti se zaměřují na desk research, analýzu sítě, vytvoření sítě partnerů, ustavení LP (přípravu ustavujícího setkání LP) Výzkumníci se zaměřují na desk research, sběr analytických podkladů, rozhovory v SVL/ první rozhovory s institucionálními aktéry, zpřesňování designu výzkumu Společně je prováděna analýza aktérů.

Ve výzkumu bude metodologicky využita **kombinace kvalitativních a kvantitativních metod** a společné analýzy získaných dat. Jako sekundární analýza bude použita analýza dostupných zdrojů, dat získaných od jednotlivých institucionálních aktérů - **desk research**. Specifikem města Rumburk je existence celé řady kvalitních výzkumů, vzniklých na základě spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování v minulosti. Pro aktuální potřeby proto bude v oblastech, kde dochází k tematickému souběhu významových okruhů, využito i **sekundární analýzy dat**.

Etika výzkumu: Pro realizovaný výzkum je závazný „*Etický kodex České asociace pro sociální antropologii*“.¹² To mimo jiné znamená, že v šetření nebylo narušeno soukromí a důstojnost respondentů, respondenti byli vždy informováni o smyslu výzkumu a v případě nahrávání požádáni o jeho svolení. Samozřejmostí byla i zaručená anonymita dotazovaných respondentů.

4.1. Doporučení: dostupné bydlení

Na základě analýzy získaných dat z předvýzkumu, desk research a konzultací s místními partnery, bude lokálními konzultanty navržena pracovní skupina, k řešení oblasti zavedení konceptu dostupného bydlení v obci. Úkolem pracovních skupin bude popis stávající situace a stanovení kroků potřebných k jejímu zlepšení, definice cílových skupin obyvatelstva a určení prvků, které v konceptu dostupného bydlení v obci chybí.

Kritériem pro stanovení konkrétních kroků pro oblast dostupného bydlení mohou být výstupy předchozích výzkumů¹³.

- *Podporovat již existující pracovní skupinu pro oblast bydlení a zefektivnit její činnost začleňováním jejích výstupů do bytové politiky města.*

- *Zpřístupnit systém dostupného bydlení občanům znevýhodněným na trhu s bydlením a zformulovat pravidla fungování systému dostupného bydlení a návazného systému sociálních služeb.*

- *Vyčlenit část městských a obecních bytů v Rumburku a jako tréninkové*

byty pro účely dostupného bydlení. Počet těchto bytů odvodit od aktuálních potřeb cílových skupin a možností poskytovatelů sociálních služeb. Pro úvodní nastartování systému postačí vyčlenit několik bytů (jež by neměly být koncentrovány v jednom či dvou domech), ve kterých by byl proveden pilotní test fungování dostupného bydlení v lokálních podmínkách.

Počet těchto bytů se může do budoucna podle potřeb zvyšovat i snižovat. Pro přidělování těchto městských bytů nastavit pravidla, která by zohledňovala sociální potřebnost žadatelů.

Klient v tréninkovém bytě dostává podporu od NNO, platí nižší nájemné a po 1 – 2 letech přechází do bydlení na volném trhu, nebo zůstává v bytě tréninkovém za postupně se snižující asistence NNO. Tréninkové byty jsou určeny nízkopříjmovým obyvatelům, kteří mají nižší kompetence k samostatnému bydlení (např. schopnost hospodařit s omezenými prostředky), ale existuje u nich předpoklad, že tyto kompetence v rámci 1 – 2 let získají a budou tak moci bydlet téměř bez asistence NNO.³⁷

- *Zapojení a podpora lokálních neziskových organizací do systému návazných sociálních služeb souvisejících se systémem dostupného bydlení.*

- *Pokračovat v oslovování dalších soukromých pronajímatelů, včetně vlastníků menšího počtu*

¹² http://www.casaonline.cz/?page_id=7

¹³ Markéta Hajská, Michaela Pixová, Jakob Hurrle, Lucie Trlifajová, Multikulturní centrum Praha, 2013; Problematika zavádění sociálního bydlení v regionu s přítomností vysokého podílu obyvatel ohrožených chudobou a bezdomovectvím (Rumburk a Staré Křečany) Hajská, Pixová, 2013

bytů, k zapojení do systému prostupného bydlení. Tyto byty mohou fungovat také jako tréninkové byty, především ale jako návazné, samostatné bydlení pro klienty, kteří prošli tréninkovým bydlením.

- Zvážit možnost zavedení návazného stupně ústupového bydlení, které by bylo nabízeno lidem, kteří v blízké budoucnosti nebudou schopni sami plnit své finanční závazky, zejména seniorům, budoucím důchodcům nebo lidem, kterým hrozí ztráta zaměstnání. Systém bydlení pro seniory lze doplnit také o chráněné bydlení.*
- Vypracovat finanční rozvahy dlouhodobé udržitelnosti systému sociálního bydlení. Vedle běžných rozpočtových zdrojů obce je možné na financování bydlení použít i existující dotační tituly, nebo zvážit využití dotací z prostředků strukturálních fondů v příštím programovacím období. Další možností je i využití financí získaných z pronájmů či prodeje nebytových prostor či pozemků ve vlastnictví města.*
- Nastavit systém kontroly způsobu užívání a technického stavu bytů vyčleněných do systému prostupného bydlení ze strany obce / města.*
- Podmínky užívání bytu by měly být nastaveny individuálně, v souladu s nastavením dalších sociálních služeb.*

4.2. Doporučení: sociální služby

Podobný postup, tedy zřízení pracovní skupiny, je doporučeno uplatnit i pro oblast sociálních služeb. Na jednání skupiny by mělo dojít k vymezení priorit a zahájení koordinovaného postupu při zřizování a provozování typů sociálních služeb a jejich financování. Z Žádosti o Vzdálenou dílčí podporu v tuto chvíli vyplývá zejména nutnost rozšířit personální obsazení v SAS a v KP (viz výše).

Z předchozích analýz provedených Agenturou pro sociální začleňování však vyvstávají i další témata: kriminality, chudoby, bezdomovectví, nezaměstnanosti, koncentrace obyvatelstva do odloučených mikrolokalit, drog, zadluženosti a podobně.